

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry	Heli Markkula	heli.markkula@alli.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluiden yhdenvertainen saatavuus on uudistuksen tärkeä tavoite, sillä nykyjärjestelmä ei turvaa perustuslain 19 §:ssä tunnustettuja sosiaalisia perusoikeuksia yhdenvertaisesti.

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry (Allianssi) katsoo, että yhdenvertaisuuden kannalta esitys sisältää myös huolia. Vaarana on, että palvelut jakaantuvat huonommin ja paremmin pärjäävien palveluiksi. Olennainen kysymys tässä esimerkiksi on, millaisin kannustimin palvelun tarjoajan kannattaa pitää monenlaista palvelua tarvitseva nuori asiakkaanaan ja millaisin kannustimin lähettää eteenpäin seuraaviin palveluihin.

Malli todennäköisesti lisää alueellista eriarvoistumista, koska palvelujen todelliset markkinat keskittyvät kasvukeskuksiin. Myös lakiesityksen vaikutusarvioissa todetaan, että ehdotettu valinnanvapauslaki lisää alueellista eriarvoisuutta väestön terveys- ja hyvinvointipalveluissa.

Valinnanvapausmallissa suoran valinnan palvelujen tuottajan on mahdollisuus tarjota asiakkaalle lisäpalveluja eri maksusta. Palveljentuottajille voi syntyä kannuste houkuttaa asiakkaikseen vain henkilöitä, joiden on mahdollista ostaa lisäpalveluja. Tämä mahdollisesti johtaa eriarvoistumisen lisääntymiseen asiakkaan sosioekonomisen aseman perusteella.

Hallituksen esitysluonnokseen on liitetty erillinen vaikutusarviointi, joka sisältää myös kohdan ”Lapsivaikutukset”. Allianssi on pettynyt, että tämä luku on jäänyt melko lyhyeksi kuvailuksi. Lapsivaikutusten arviointi on väline lasten ja nuorten edun selvittämiseen. Lapsen oikeuksiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnilla voidaan ennustaa myös lausuttavana olevan lainsäädännön vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä heidän oikeuksiensa toteutumiseen.

Nyt lausuttavana olevasta lakipaketista ei ole tehty lapsenoikeusperustaista, oikeudellista ennakoarviointia. Allianssi vaatii, että lausuttavana olevan uudistuksen lapsiin ja nuoriin kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida uudistuksen jatkovalmistelun sekä mahdollisen toteutuksen ajan.

Onko valinnanvapauden toteutuksessa otettu huomioon lasten ja nuorten erityistarpeet? Onko lasten ja nuorten oikeudellinen asema selvä valinnanvapaudessa? Näihin kysymyksiin lausuttavana oleva esitys ei anna vastausta.

Esimerkkiä voi ottaa tästä arvioinnista:

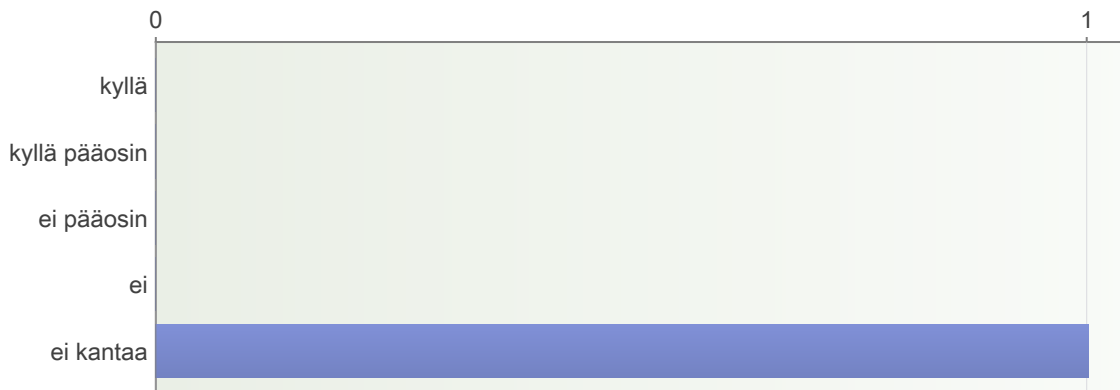
Esa Iivonen ja Kirsi Pollari: Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ja maakuntaudistuksen lapsivaikutusten

oikeudellinen ennakoarviointi:

http://stm.fi/documents/1271139/1953486/LAPE_Sote-+ja+maakuntaudistuksen+lapsivaikutusten++oikeudellinen+arviointi.pdf/5fa04efe-ae5f-47d8-a014-57f8080da79e

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nuorille, niin kuin muillekin asiakasryhmille, esitetty valinnanvapausmalli on monimutkainen. Jos nuori ei hahmota järjestelmää, on hänen vaikea vaikuttaa omiin palveluihinsa.

Lasten ja nuorten kohdalla valinnanvapautta käyttää lapsen huoltajat ja nuori itse tai joissakin tapauksissa viranomaistaho.

Lakiehdotuksen mukaan 15 vuotta täyttänyt nuori voisi tehdä itse palveluntuottajan valinnan, mutta alle 15-vuotiaan asiakkaan puolesta palveluntuottajan valinnan tekisi huoltaja tai muu laillinen edustaja.

Allianssi muistuttaa, että vaikka huoltaja valitsee alle 15-vuotiaalle palveluntuottajan, jo yli 12-vuotiaalla on ns. itsemääräämisoikeus omiin asioihinsa, eli hänen asiansa päätetään yhdessä huoltajan kanssa.

Lakiluonnokseen liitettyssä vaikutustenarvioinnissa todetaan, että lapsen ja nuoren kuuleminen ja osallisuuden vahvistaminen ovat hyviä keinoja vahvistaa lasten ja nuorten valinnanvapautta silloinkin, kun lapsi tai nuori ei itse voi valita palveluntuottajaa.

Allianssi painottaa asiakkaiden ja erityisesti nuorten roolia palveluiden kehittämisessä. Osallisuutta sote-palvelujen kehittämisessä on parannettava edustuksellisten menetelmien, kuten nuorisovaltuustojen, kautta. Lisäksi edustuksellisten väylien rinnalle tarvitaan erityisesti heikommassa asemassa olevien ja paljon palveluja käyttävien nuorten osallisuuden mahdollistavia keinoja.

Esimerkiksi yksi tapa olisi velvoittaa sote-keskukset nuorten kokemustoimijoiden käyttöön toiminnan

kehittämisessä ja arvioinnissa. Hyvä olisi myös kehittää sähköisiä palveluita, palautekanavia ja asiakasraateja, joissa mukana on edustus esimerkiksi opiskelijakunnista tai muista nuorista.

Lapsilta ja nuorilta ei voida edellyttää samanlaisia mahdollisuuksia kuin aikuisilta itsenäisten valintojen tekemiseen. Hämäräksi jää myös vielä tässä vaiheessa, minkälaisen tiedon varassa esimerkiksi nuori tekee palveluvalintansa. Voidaanko tässä kohtaa puhua oikeasti informoidusta päätöksestä, eli valinnanvapaudesta? Tämän vuoksi palveluissa korostuu erittäin voimakkaasti tiedottaminen lapsille ja nuorille sekä palveluohjaus ja palveluiden valvonta.

Ruotsinkielisten nuorten kannalta on tärkeää, että myös heillä on saatavilla riittävästi vaihtoehtoja, jotta myös heidän valinnanvapautensa toteutuu.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Ei vastauksia.

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nuorten kannalta on tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon piiriin pääsee nopeasti ja palvelut ovat siten integroituneita, ettei pompottelua luukulta toiselle tapahdu. Nuoret itse tuovat toistuvasti esiin sen, että sote-palveluissa olennaisinta on niiden helppo saavutettavuus ja matala kynnyks.

Erityisesti nuorilla palveluiden etäisyys ja monimutkaisuus voi estää palveluihin hakeutumisen. Nuorille, jotka ovat syrjäytyneet koulusta, opiskelusta tai työpaikasta sekä haavoittuvassa asemassa oleville nuorten ryhmille (maahanmuuttajat, vammaiset jne.) etäisyys tai palvelujen monimutkaisuus voivat muodostua ratkaiseviksi esteiksi palveluiden piiriin hakeutumiselle. Erityinen huoli liittyy sote-palveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen harvaan asutuilla alueilla.

Lasten ja nuorten palveluista palveluntuottajan, palveluyksikön tai toimipisteen valinta ei koske koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa, vaan nämä valikoituvat opiskelupaikan perusteella. Näin koulunkäyntiin ja opiskeluun tiiviisti nivoutuvat palvelut toteutetaan jatkossakin matalan kynnyksen lähipalveluna koulu- ja opiskeluympäristöissä, mutta myös näissä palveluissa voi olla valinnanvapautta toiminnan tarkoituksenmukaisuuden sallimissa rajoissa esimerkiksi hoitavan henkilön tai hoitoa tai palvelua antavan moniammatillisen tiimin valinnassa. Nuorelle voitaisiin esimerkiksi myös myöntää asiakasseteli koulun suun terveydenhuollossa (13 § yksityiskohtaiset perustelut).

Myös alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten kouluterveydenhuollon piiriin kuuluvat suun terveydenhuollon palvelut toteutettaisiin jatkossakin osana koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa, jolloin palvelut säilyisivät yhtenä kokonaisuutena.

Näistä syistä Allianssi pitää hyvänä ja onnistuneena ratkaisuna, että koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on rajattu valinnanvapauden ulkopuolelle:

- Opiskeluterveydenhuoltoon olennaisena osana kuuluu oppilaitoksen kanssa tehtävä ennaltaehkäisevä yhteistyö. Toimiva opiskeluterveydenhuolto nivoo osaltaan yhteen oppilaitosyhteistyön (opintoneuvonnan ja opintopsykologit), yhteistyön opiskelijajärjestöjen sekä tutortoiminnan kanssa, toimivan yhteyden matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdehankkeiden sekä opiskelijaliikunnan ja asumisen kanssa.
- Markkinaehtoisilla toimijoilla ei ole kannustetta toimia ennaltaehkäisyn ja terveyden edistämisen parissa.
- Sote-uudistuksen jälkeenkin saman korkeakoulun opiskelijat voivat olla usean eri

terveyspalveluista järjestämisvastuussa olevan alueen piirissä, mm. korkeakoulujen filiaalien vuoksi.

•Mikäli opiskeluterveydenhuollolla olisi lukematon määrä eri tuottajia, opiskeluterveydenhuollon kokonaisuus ei säilyisi ja oppilaitosyhteistyön edellytykset heikentyisivät hajanaisen tuottajakentän myötä. Erityisen kestäväntöntä olisi, mikäli opiskelijoiden yhtenäiset hoitoketjut vaarantuisivat, tilanteissa joissa opiskelija vaihtaa opiskeluaikana paikkakuntaa esim. kesätöiden, työharjoittelujen tai opiskelupaikan vaihdon myötä. Siksi on hyvä, että opiskeluterveydenhuollosta vastaava taho määräytyy opiskelupaikan perusteella.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Ei vastauksia.

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti palveluja paljon käyttävät tarvitsevat sekä palvelujen parempaa integraatiota, että sosiaali- ja terveyspalveluita yhtä aikaa. Eriarvoisuus lisääntyy, koska paljon palveluja käyttävien palvelut hajaantuvat entisestään.

Lastensuojelu ei kuulu valinnanvapauden piiriin. Haasteena on valinnanvapauden piiriin kuuluvien perheiden palvelujen sekä lastensuojelun palvelujen sovittaminen yhteen niissä tilanteissa, kun asiakas siirtyy valinnanvapauden piirissä olevista palveluista lastensuojelun asiakkaaksi.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä säädetään asiakassuunnitelmasta. Tämän on tarkoitus olla keskeinen palvelujen integraation väline. Asiakassuunnitelman tekemisestä vastaa maakunta ja sote-keskus voi osallistua suunnitelman tekemiseen. Asiakassuunnitelman asema suhteessa kansalaisen oikeuksiin on kuitenkin epäselvä, koska se ei sido juridisesti eikä siitä voi valittaa.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Ei vastauksia.

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestämisvastuun integroiminen on uudistuksen vahvuus, vaikka osa maakunnista on luultavasti liian pieniä hoitamaan niille annettuja tehtäviä.

Tuottajien integraatio näyttää hyvin heikolta etenkin maakunnissa, joissa tuottajia tulee olemaan paljon.

Alkuperäinen tavoite sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta ei toteudu, koska sote-keskuksissa sosiaalihuollon toiminta jää hyvin ohueksi. Ratkaisuksi on kaavailtu maakunnan liikelaitoksen sosiaalityöntekijöiden jalkautumista sote-keskuksiin. Tämä on Allianssin mielestä kannatettavaa, mutta epäselväksi jää, miten ja millä resursseilla tämä toteutetaan. Sosiaalityöntekijät olisivat tässä konsultoivassa roolissa, mutta epäselvää on, miten heidän resurssinsa riittäisivät tällaiseen toimintaan, koska siihen ei nykyäänkään ole mahdollisuuksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Ei vastauksia.

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Huomattavaa on, että ehdotetussa lainsäädännössä maakunnan mahdollisuudet vaikuttaa palveluihin ovat rajatumpia kuin kunnan tai kuntayhtymän nykyisin, mutta vastuu palvelusta on edelleen sama.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Ei vastauksia.

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-järjestöt joutuvat asemoimaan toimintaansa ja palveluitaan suhteessa valinnanvapauteen. Järjestöjen kumppanuus julkisen ja yksityisen sektorin kanssa voi parhaimmillaan synnyttää uudenlaisia palveluinnovaatioita, mutta pahimmillaan se voi sysätä järjestötoimijat marginaaliin.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Ei vastauksia.

18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Huolena on, että mahdolliset lisäkustannukset tullaan kattamaan palvelutasoa leikkaamalla. Lisäksi tärkeä panostus ehkäiseviin palveluihin ja varhaiseen tukeen voi olla tällöin myös vaarassa.

Rahoituksen ongelmana on se, että julkisia korvauksia maksetaan niistäkin asiakkaista, jotka eivät lainkaan käytä julkisia palveluita. Esimerkiksi työterveyshuollon asiakkaat rekisteröityvät sote-keskukseen ja sote-keskus saa heistä kapitaatioon perustuvan korvauksen, vaikka he eivät koskaan palvelua käyttäisi.

Sote-keskuksilla on myös mahdollisuus siirtää omaa kustannusvastuutaan maakunnan liikelaitokselle lähettämällä potilaan sinne, vaikka hoito kuuluisi ensisijaisesti sote-keskuksen tehtäväksi.

Valinnanvapauslaki ei anna maakunnan liikelaitokselle mitään mahdollisuuksia kieltäytyä asiaankuulumattomista läheteistä. Valtiontalouden tarkastusvirasto on arvioinut esityksen säästötavoitteen saavuttamisen epärealistiseksi. Näyttää siis siltä, että uudistuksen tavoitteena ollutta kustannusten hillintää ei saavuteta.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvueluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Ei vastauksia.

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotuksessa sote-keskuksessa ei ole sosiaalipalveluja tarjolla, vaan ainoastaan neuvontaa ja ohjausta.

Sosiaalipalveluita tarvitseva asiakas joudutaan ohjaaman käytännössä aina maakunnan liikelaitokseen, jossa arvioidaan palvelutarve. Ilman palvelutarpeen arviointia sote-keskus ei pysty ohjaamaan asiakasta suoraan oikean palvelun piiriin.

Asiointi sote-keskuksessa on siis esimerkiksi nuoren näkökulmasta turha porras ja hidastaa varsinaista avun saamista.

Esimerkiksi Ohjaamo-toiminnalla tavoitellaan alle 30-vuotiaiden nuorten työllistymistä, kouluttautumista ja arjen hallintaa. Verkostomaisesti toimivissa Ohjaamoissa tarjotaan "yhden oven -periaatteella" nuoren tilanteeseen sopivaa tietoa, neuvontaa ja ohjausta kokonaisvaltaisella työotteella, jolloin aikaa ja resursseja vievä ketjuttaminen vähenee.

Ohjaamo-toimintamalli perustuu verkostotyöhön, jonka toteuttajina ovat kuntien työllisyyden hoito, koulu- ja nuorisotoimi, sosiaali- ja terveystoimi, TE-toimisto, KELA, oppilaitokset ja kolmas sektori sekä laajeneva yhteistyö yrittäjien kanssa. Näiden eri hallinnonalan toimijoiden välistä joustavaa yhteistoimintaa ei saa vaarantaa valmisteilla olevassa uudistuksessa.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Ei vastauksia.

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Tärkeintä on, että maakunnan asukkaat, myös nuoret, tietävät mistä tarvittavaa sote-palvelua on saatavilla. Tätä varten asukkaille tulee järjestää riittävästi ohjausta ja neuvontaa. Jotta asiakas voi valita, hänellä tulee olla tarpeeksi tietoa palveluiden saatavuudesta ja laadusta. Ideaalisti asiakas saa hoidettua asiansa yhdessä toimipisteessä mahdollisimman jouhevasti.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Ei vastauksia.

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Ei vastauksia.

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalihuollon asema sote-keskuksissa on heikko. Lakiluonnoksen 37 §:ssä mainitun asiantuntijaryhmän tarkoituksenmukaisuus ja rooli on epäselvä. Epäselvää on esimerkiksi, mikä on asiakasosallisuus. Kun asiantuntijaryhmä konsultoi sote-keskusta, onko asiakas itse mukana konsultaatiossa? Voiko asiakas suoraan saada konsultaatiota? Kenen tehtävä on päättää esimerkiksi siitä, ketkä ohjataan asiantuntijaryhmän konsultaatioon?

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Ei vastauksia.

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Ei vastauksia.

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Ei vastauksia.

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin arvon tulee olla sellaisen, että asiakkaan tarvitsema palvelu on sillä tosiasiallisesti hankittavissa. Ehdotuksen vaikutusarvioissa tuodaan esille, että tuottajat voivat myydä asiakkaalle ylimääräisiä palveluita. Maakunnan tehtävä on varmistaa, että asiakkaan asiakassuunnitelmaan on kirjattu asiakkaan todellisuudessa tarvitsemat tarpeenmukaiset palvelut ja että asiakkaalle ei jää maksettavaksi mahdollisten maakunnan perimien asiakasmaksujen lisäksi muita maksuja.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Ei vastauksia.

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti voi olla suuri muutos monen ihmisen elämään. Asiakkaat todennäköisesti tarvitsevat paljon tukea ja ohjausta henkilökohtaisen budjetin käytännön toteuttamiseen. Erytisen tärkeää on seurata henkilökohtaisen budjetin vaikuttavuutta. Budjetissa voitaisiin ottaa huomioon myös sote-palveluiden ulkopuoliset hyvinvointia edistävät palvelut, kuten liikunta- ja kulttuuripalvelut.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Ei vastauksia.

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan näkökulmasta pitäisi pyrkiä mahdollisimman pitkälle yhden oven -näkökulmaan (Kts. Allianssin vastaus 9b). Ei ole tarkoituksenmukaista, että esimerkiksi nuoren palvelutarvetta arvioidaan moneen kertaan järjestelmän eri portailla.

Esimerkiksi nuorella asiakkaalla tulee olla oma vastuutyöntekijä, joka tehtävänä on huolehtia, että asiakas saa tarvitsemansa hoidon ja hoivan oikeaan aikaan, oikeassa paikassa. Vastuutyöntekijä varmistaa, että asiakassuunnitelmaa seurataan ja että kaikki noudattavat sitä. Jos kukaan ei varmista sitä, että asiakassuunnitelmaa toteutetaan, tulevat puutteet ilmi vain asiakasvalituksissa tai valvontatoimenpiteissä.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Ei vastauksia.

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukaan suoran valinnan palveluntuottajan on tehtävä toiminta-alueellaan yhteistyötä maakunnan ja kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Veloitteeseen lisättävä yhteistyö yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Järjestöt toimivat tälläkin hetkellä palvelujärjestelmässä olevien kansalaisten tärkeänä apuna ja tukena.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Ei vastauksia.

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Ei vastauksia.

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Ei vastauksia.

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Ei vastauksia.

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Ei vastauksia.

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-palvelut ovat viime vuosina keskittyneet huomattavasti, ja näyttää siltä, että tämän esityksen myötä keskittymiskehitys jatkuu. Sote-keskuksen perustamiseen vaaditaan huomattavia resursseja, joita pienillä toimijoilla ei ole.

Asiakasseteli-järjestelmä voi mahdollistaa pientenkin toimijoiden osallistumisen, mikäli sopimus- ja raportointijärjestelyt eivät muotoudu liian raskaiksi.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Ei vastauksia.

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Allianssi on tyytyväinen linjauksesta jättää opiskeluterveydenhuolto valinnanvapauden ulkopuolelle (13 §). Terveystieteiden lain 17 §:ssä linjattu opiskeluterveydenhuolto muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, jonka toteutuminen edellyttää, että kaikki oppilaitoksen opiskelijat ovat saman opiskeluterveydenhuollon piirissä. Oppilaitosyhteisöön kohdistuva terveellisyys- ja turvallisuuden edistäminen edellyttää opiskeluterveydenhuollon tiivistä kytköstä oppilaitokseen. Näiden tavoitteiden kannalta opiskeluterveydenhuollon pitäminen valinnanvapauden ulkopuolella on välttämätöntä.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.